

„დროების“ რედაქცია—სიმონსონოვის ქუჩაზე, ნაზაროვის სახლში, 1-ლი კლასიკური გიმნაზიის უკან.

ხელის მოწერა მიიღება თბილისში, რედაქციაშივე; ქუთაისში, ქილაძეების წიგნის მაღაზიაში. გარეუბნებში მოწერათათვის ადრესი: Въ Тифлисъ, въ Редакцію „Дрооба“.

ფასი: წლით 9 მ., 11 თვით 8 მ. 50 კ.; 10 თვით—8 მ.; 9 თვით—7 მ. 50 კ.; 8 თვით—7 მ.; 7 თვით—6 მ. 6 თვით—5 მ.; 5 თვით—4 მ. 50 კ.; 4 თვით—4 მ.; 3 თვ.—3 მ.; 2 თვ.—2 მ.; 1 თ.—1 მ.

დროება

ბამონის ყოველ-ღვინო რედაქციის ბარდა.

ფასი განცხადებისა: სტრიქონზე რვა კაპ; განცხადება მიიღება ქართულს, რუსულს და სხვა ენებზედ.

თუ საქიროება მოითხოვს, რედაქცია გაასწორებს და შეამოკლებს დასაბეჭდად გამოგზავნილ წერილებს დაუბეჭდველ წერილებს რედაქცია ვერ დაუბრუნებს ავტორს.

ტელეგრაფი „დროებისა“ ღირს 5 კაპიკი.

„დროების“ ფასი სეკცემბრის 1-დამ წლის დამლევამდე 4 მანათი.

მ. გორჯი
საქალაქო პროგიმნაზიის ახლო, სურთ მიიღონ ვასანა-ხაბადასხლში, პროგიმნაზიის მოსწავლე ქალები.
მსურველთ შეუძლიანთ ჰკითხონ ივანე ბარამოვსა. (2—1)

სოფლის სამოსამართლო წმინდა ნაკლულვაწება.

თბილისი, აგვისტოს 26-ს.
ბუშინდელს წერილში მკითხველი ამოიკითხა ვადა შემდეგს უცილობელ ჰქმნა რედაქციას; ჩვენი სოფლის საზოგადოებანი მრავალნი ისე მკითხვენი არიან, რომ ვასა-პირია და ხანდისხან შეუძლებელიც მასში შესაფერის, პირუთენელის და გაგებულნი სოფლის მოსამართლის ამორჩევა; მაგრამ ეს საქმე უფრო გაადვილებული იქნება, თუ, როგორც დღევანდელ ჩვენს ქრონიკაშია არის მოხსენებული, თითო სოფლის საზოგადოებაში იქნება არა ნაკლებ ათასის კვამლისა. ამას გარდა, მოსამართლისათვის ჯამაგირის დანიშნავს იქნება ვასაპირიც იყოს, მაგრამ თუ ჯამაგირის საშუალებით შესაძლებელი იქნება მართლა რომ რეგიონის პირის მოწინა და ამით სოფლის მცხოვრებლებს ასცილებდნათ ცუდუბრალოზედ

მოამრიგებელ მოსამართლესთან სიარული, მაშინ ეს ახალი ტვირთი იქნება მიძიმე ტვირთად აღარ ეხვეწოთ, როდესაც შეადარებენ ეხლანდელ ხარჯსა და მოცდენას მოამრიგებელ მოსამართლესთან სიარულის დროს...
ორი-სამი სიტყვით რომ მოვულოთ ბოლო ჩვენს შენიშვნას, შემდეგი დასკვნა შეგვიჩვენებს ხელში: დიდ-დიდ საზოგადოებად დაყოფას ჩვენის სოფლებისას ის სარგებლობა შეუძლიან მოიტანოს, რომ ამ საზოგადოებათ არ გაუჭირდებათ ჯამაგირით შოვნა სოფლის მოსამართლისა, რომელიც შეიძლება, უფრო სინდისიერიც იყოს და უფრო მცოდნეც თავის საქმისადმი ვიდრე ეხლანდელ და ააცილოს გლეხებს ის წვალება, ხარჯი და თავის დამცირება, რაც თითქმის აუცილებლად მოსდევს მოამრიგებელ მოსამართლესთან შორის მანძილზედ სიარულს და იქ ხშირად ორი-სამი დღე დერეფანში გდებას მოსამართლის მოლოდინში. ამ ცვლილებას ისიც უნდა შევხვედეთ დაერთოს, რომ სხვა-და-სხვა საზოგადოების წევრთა შორის საქმის გარჩევა შეიძლებოდეს იმ მოსამართლისაგან, რომლის რაიონშიაც მოპასუხე სტრო-რობს.
ბოლოს ერთს გარემოებაზედ უნდა მივაქციოთ მკითხველების ყურადღება და იმ პირისაც, რომელსაც ვასა-პირაზედ ესეთი ცვლილება ჩვენს სასოფლო დებულებაში: კარგი იქნება, რა-

„დროების“ ტექნიკური, აგვისტ. 26

მთიულეთში დედა-კაცის მფარველი ბავშვი
დროებას.
(გუბერნი მ-ს.)

სულ ხუთი დღის დაწოლილი არ იყო მუხომი ნადიროვისა, როდესაც შემოიყვანეს თავ-ჩაღუნული, ნამტი-რალევის თვალებით, მთლად შეეცხვი გახვეული ყმაწვილი დედა-კაცი. მუხომი მია შეკრთა ამის დანახვებზედ, მითონ ყმაწვილი, მდიდარი და სინარულით აღსავსე პირველი შვილის ვაჩნით, როგორცაც აღვლდა ამ მწუხარებ დედა-კაცს დანახვით. მუხომის ნარჩის და კეთილ პირისახებზედ კმაყოფილების ღიმილი შესწყდა. დიდ-ხანს უყურებდა თავ-ჩაღუნულს დედა-კაცს და არ იცოდა, რა ეთქვა მისთვის. ამ დროს შემოვიდა ამის დედამთლი ბარბარე და მუხომის თვალთ გადახედა ძი-

მან. რამდენი წლისა ხარ? რას მობუ-ზულხარ, ადამიანო, — ამაყად შეუტია ამან დედა-კაცს. დასაკლავად ხომ არა-ვის უნდინარ, რამდენი ხნისა გყავს ბავშვი? აბა, ძუძუები მიჩვენე. ძარგი რაზე გაქვს? ყველა ამის კითხვა სას-ტიკი და უგულო იყო. ძიძა შეშინ-და და უკან დაიწია, მაგრამ კარებში ამის მომყვანი დალალი დედა-კაცი იდგა და შეაყენა: რა დაგემართა, ღა-რეჯო, ენა ხომ მუცელში არ ჩაგი-ვარდა და ამის მაგივრად საჩქაროდ უბასუხა ბარბარეს: ოთხი თვისა ჰყავს, ქალბატონო, ბავშვი. ძუძუ კარგი აქვს, თქვენმა მამამ, ისე ექცევა, როგორც წყარო. აბა ნახეთ, თქვენ თითონ მადლობელი დამოხებით. ძარგი რომ არა ყოფილიყო, როგორ გავებდავდი თქვენსთანების ოჯახში მოყვანასა. სოლანი არიან ყარტა-ყურტალი ხალ-ხი, რომ გამშრალი ძიძა თქვენთან არ მოვიყვანო!
აქ მუხომამ თავის სიტყვაც ჩაუ-რია. — დედა, მიუბრუნდა დედამთლის,

საკვირველია, რომ გლეხნი შევიწროვ-ბულნი არ იყვნენ თავიანთ უფლებ-ში და შეეძლოთ სხვა წოდების პირის ამორჩევაც მოსამართლედ, რადგან უამისოდ შეიძლება ისეთი პირი ასც-დეს ამ თანამდებობას, რომელიც პა-ტიოსნებითაც შემკული იყოს, საქმეც კარგად იცოდეს და მხოლოდ იმან დაუშალოს, რომ ეს პირი არ ეკუთვ-ნის გლეხთა წოდებას. მაგრამ, მეო-რეს მხრით, რაკი მოსამართლეს ჯა-მაგირიც ექნება დანიშნული და გავ-ლენაც დიდი ექნება, შეიძლება, იმის-თანა პირმა მოინდომოს ეს თანამდე-ბობა, რომელსაც, ვთქვათ, იმ საზოგა-დოებაში მრავალი „დროებით ვალ-დებულები“ გლეხი ჰყავს, ან ბევრი მა-მულის მოიჯარადრე, ამით შემწეო-ბით ეს საპატიო ადგილი დაისაკუთ-როს და შემდეგ მიდგომით მოექცეს თავის ამომრჩეველთ და დასხაროს ისინი, რომელთაც მასთან არაფერი საადგილ-მამულო კავშირი არა აქვთ-რა. ჩვენის აზრით, თუ ხსენებული ცვლილება შემოღებულ იქნება, უმ-თავრესად ამ გარემოებას უნდა მიექ-ცეს ყურადღება, რომ სასიკეთო წე-სი საენებლად არ გადაიქცეს...

მინაშრი მკონია.

— მხლანდელ სოფლის სასამართ-ლოთა შეუფერებლობის გამო, რო-გორც შეეიტყეთ, ერთს აღმინისტრ-ტორთაგანს ვასა-პირაზედ იმ წესის შე-ცვლა, რა წესითაც ირჩევიან სოფლის მოსამართლენი და განაგებენ მათდა-მი მინდობილს საქმეს. მს შეცვლილი გთხოვთ ეგ დედა-კაცი დაიჭიროთ, მე ძრიელ მამწონს.
— მამ კარგი, დარჩეს, — უთხრა დე-დამთილმა დალალს. ძელავ შემოდი სადმე და თუ კარგი გამოდგა, შენს ვასამრჯელოს მოგცემ. ღარეჯა დარ-ჩა. ამან გულის - წუხილით ჩაუღო თავისი პაწაწინა გოგოს ძუძუ სხვის შვილს და თვალებიდან ცრემლები გადმოსცივდა. ღარეჯას წარმოუდ-გა თვალ-წინ თავისი პატარა შვილი, რომელიც ძუძუებიდგან მოგლიჯეს ამ ორი დღის წინად და ძაღლის ლე-კვივით კუთხეში მიადგეს. ამან თვა-ლი გადაავლო ბავშვის სპეტაკს და თბილ სახეებებს და თავისი სიცივისა-გან ვალურჯებული ბავშვი მოაგონ-და. «მინ იცის იქნება სიცივით და სიმში-ლით მოკვდა კიდევ», ამოიკენსა სა-ცოდავმა დედა-კაცმა, მწუხარებით გუ-ლი ავესო, ცრემლებს მოუხშირა და უნებლიედ ბავშვს პირიდგან ძუძუ გა-მოაცალა; ბავშვმა ღრიალი მოართო. ამ ხმაურობაზე შემოვარდა ბარბა-

წესი წარუდგინდება უმაღლეს მთავ-რობას და, თუ დამტკიცდა, შესამჩნევს განსხვავებას დაატყობს ჩვენის სოფ-ლების ცხოვრებას. ამ წესით მთელი მანა განიყოფება რამდენიმე სოფ-ლის საზოგადოებად და თითოში იქ-ნება არა ნაკლებ 1000 კვამლისა. შოველი სასოგადოება ამორჩევის ერთს მოსამართლეს, რომელიც, შეიძლება, გლეხთაგანიც არ იყოს და დაუნიშ-ნავს ჯამაგირს. მოსამართლე ვალდე-ბული იქნება საქმეები გაარჩიოს ყო-ველ-დღე და არა უქმე-დებოთ, რო-გორც ეხლანდელ; ამას გარდა, მას შეეძ-ლება საჩივრების მიღება თავის საზო-გადოების წევრებზედ, თუნდ მოჩივა-რი სხვა საზოგადოებისაც იყოს.

— „წერა-კითხვის საზოგადოების“ ხელ-ნაწერთა ბიბლიოთეკასთან პატა-რა მუხუმის დაარსებაც განუზრახავთ. პატარა მიტრინაში, რომელიც სავსეა სხვა-და-სხვა შესანიშნავის და იშვი-თის ხელ-ნაწერებით, ძველი ისტო-რიული და არხეოლოგიურის მნი-შვნელობის ნივთებიც იკრებება და გროვდება. ამ დღეებში ამ პატარა მუხუმს მოსვლია ერთი ვერცხლის-სურის გვარი მინის ქურჭელი, რომელიც ოქროს ვარაყით არის შემკუ-ლი: ვარაყი წარმოადგენს ვაზის ფოთ-ლებს და ერთს ალაგს სურას ვარა-ყით აწერია: „მეფის-ძე იულიონა“. სამ-წუხაროდ ამ მინის სურას, რომელიც მიტრინაშია დაცული, ყელი მოტეხი-ლი აქვს.

მს შეწირულობა და აგრეთვე ოთხი ძველი ხელ-ნაწერი, სხვათა შორის: „ღაკარგული სამოთხე“ მილტონისა რე და რომ დანახა ნამტირალევი ღარეჯა, საშინლად დაუკვილა.
— როგორ! შენ ჩემ შვილს თავს დასტირი? ბავშვებულხარ, მე ოხერო. არ იცი, რომ ეგ ჩემი დედის-ერთა შვილის-შვილია? შენ იქნება გგონია, რომ შენი ლაწირაკი გვიჭირავს ხელ-ში? მისამაზას გაჩუმდი, თორემ ხვალ-ვე გზას გიჩვენებ. მა, ეს რა ამაზიანა, თქვენი კირიმეთ! ძიძად მოდის და თანაც ქალბატონივით ღრიალებს. რა გაღრიალებს, რომ ღრიალებ? შენი შვილი თუნდ რომ მოკვდეს, ვითომ რაო, ერთი მკამელი მოგაკლდება, არც კი უნდა გინაროდეს? თუ შენი შვილის ლალაობა გინდოდა, დედაე-და-თვალა, სხვის საბაბში რალადა სდგებოდი. აღარა ვნახო შენ თვალ-ზე ცრემლები, გესმის თუ არა?
ღარეჯანა ჩაჩუმდა, მაგრამ შემდეგ ისევ თვალები ავესო. მალა დაპკარა. ძილი გაუკრთა. შოველთვის გაჩუმე-ბული, თვალ-ცრემლიანი მიწას დას-ცქეროდა შავის ფიჭვებით და ავიწყ-

(«Потерянный Рай» Мильтона), შესანიშნავი პოემა გამოჩენილის ინგლისელის პოეტისა და ფილოსოფოსისა, «საზოგადოებას» მოუყვია მელანქოლიკის სასულიერო სასწავლებლის ინსპექტორის ბიოგრაფი იერონიმუს-ძის საძველეთისაგან შართლიდამ.

== მქიმს ბ. ლიპსკის ქიმიურად გაუსინჯავს ჩვენებური ყოველ-ნაირი ყველები და იმ დასკვნამდის მისულა, რომ საზოგადოდ ძველად ყველები სასარგებლონი და ნოყიერი არიან. მათში ბ. ლიპსკი უპირატესობას აძლევს ასრედ წოდებულს «ოსურს ყველს», რომელიც შაღდება ცხერის რძისაგან და ყველაზედ მეტს სანოყიერო ნაწილებს შეიცავს. ოსური ყველი შედარებით მის შემადგენელს მსუქანს ნაწილებთან, აზოტიური ნაწილებითაც მდიდარია. «შველში ამ გვარი ნაწილების უფროა», ამბობს ავტორი, «ან თითონ ყველის მომზადებაზედ უნდა იყოს დამოკიდებული და ან რძეზედა.*) რაკი კაზეინი მალე დეიდება, შრატში მეტი სიმსუქნე რჩება და ყველი უფრო მკლე გამოდის. როგორც ვიცით ცხერის რძეში ბევრია კაზეინი და ამიტომ ოსურს ყველშიაც აზოტიური ნივთიერება ბევრი უნდა იყოს. ძნალინმა აღმოაჩინა რომ თვისის შედგენილებით ოსური ყველი ძალიან შემრგო უნდა იყოს და გამოცდილებაზე დაამტკიცა, რომ აღნიშნული ყველის ისე ადვილადვე ითვისებს, როგორც რძესა.

== სიღნაღილამ გვეწერს: გუშინასწინ მოხდა მკვლელობა, ქვემო მეიდანზე აფთიაქის წინ. მართმა ყმაწვილმა ბიჭმა მოკლა თავის ბიძაშვილი

*) ჩვენის აზრით რძეზედ უნდა იყოს, რადგანაც სხვა-და-სხვა ადგილებში თუმცა სრულიად ერთგვარად ამზადებენ ყველს, მაგრამ სხვა-და-სხვა თვისებისა კი გამოდის.

დებოდა, რომ კალთაში აზიზი ბავშვი უწვა და პატრონები თვალს ადევნებდნენ. მრ.სამ დღეზე ძუძუ ძალზე შეაკლდა. ბავშვმა ტირილი მოუხშირა. ბებია გაცოფდა და ძიძა მუჯღუფუნებით კარში გააგდო; თითონაც სხვა ძიძის საძებნელად წავიდა.

— ღარეჯო, ღარეჯო! გულ ამოკენით დაუძახა მეგობარმა ძიძას.

— რას მიბძანებ? მწუხარებით უბასუხა დედა-კაცმა.

— არ შეიძლება მითხრა, რა მიზეზით წამოხველ ქალაქს? ნუ თუ აგრე ღარიბი ხარ, რომ ძუძუ-მწუხარი ბავშვი უპატრონოდ გაუშვი და ფულის საშოვნელად წამოხველ?

— ღარიბი არა ვარ, შენი ქირიმე. ღვთის მოწყობება არ გვაკლია: ძროხა, ცხენი, საქონელი ბლომად გყავს, მაგრამ ძალით გამამადეს. მქესი თევა, პატრონი მამიკედა. სამი საცოდავი ცოდვის შეილი დამრჩა, სულ ერთი-ერთმანეთზე პატარები. რძალი და დედამთილი გადამეტონენ: ჩვენ უნდა ვიშრომოთ და შენმა გომიოცებ-

სათის 9 1/2-ზე. მკვლელობის მიზეზი ჯერ არ იცინა.

== იქიდანვე გვატყობინებენ: გაზეთ «დროების» 171 №-ში დაბეჭდილ ცნობას ფულის პოვნაზე უნდა დაეუმატოთ, რომ ნაპოვნ 278 მ. 75 კ. ოქროსა და ვერცხლის ფულებს კიდევ მოემატა იმავე ადგილს ნაპოვნი ფული: რუსის ოქრო, იმპერიალი 8 ცალი 80 მან. 1/2 იმპერიალი 544 ცალი 2720 მან. ჰოლანდიის 3 მანეთიანი ოქროები 25 ცალი 75 მან. ვერცხლის მანეთიანები 56 ცალი, 56 მან. სულ ოქრო და ვერცხლი 2931 მან. კიდევ განაგრძელებენ ძებნას იმავე ადგილს, სადაც ეს შემოხსენებული ფულები იპოვნეს.

== ჩვენი სიღნაღელი კორესპონდენტივე გვეწერს: სიღნაღში მშვენიერი და თანაბარი ჰაერია ეხლა, ასე რომ არცა გვეცხელა და არცა გვეცივა. იფთხობა არ გვაკლია. შუთი ფქვილი 1 ხარისხისა 1 მ., მეორე 80 კ., მესამე 65—70 კოპ. ვარია 12 კ., კვერცი 7 ცალი 5 კ. პური გამომცხვარი 8 ცალი 20 კ., ხორც ძროხისა გირ. 7 კ. და ცხერისა 6 კაპეკია, დანარჩენი წვრილმანი ხორაგეულობაც ძრიელ იაფია.

== ჩქარა ქალაქს მეორე შტაბისებური საათი ექმნება. საქალაქო სახლს რომ ამალღებული გუმბათი აქვს, იმ გუმბათზედ აპირებენ საათის გამართვას, რომელიც ბევრად უფრო ძრიელ დარეკავს, ვიდრე შტაბის საათი რეკავს (გაზ. «ძველი»).

== «ძველი» გვაცნობებს, რომ მიწისა და ქვიშის ზენები, რომელიც უკანასკნელ წვიმებისაგან მოგროვებულან, უშლიან თურმე მატარებლის სირულს ბათუმისა და სამტრედიის შუა. ამ ამბავს გაზ. «ნოვოეობოზრენიე» უმატებს, რომ ობი-

მა უნდა ქამონო, წადიო, ძუძუ გაქვს, ძიძად დადექი და შეიღებს საზრდო უგზავნო. ხუთი თვის ბაღლი, ჩემი საცოდავი შოფო, გულიდგან მომგლიჯეს. მრი დღე და ღამე მგელივით ვბლუადი, ვებვეწვობდი, დეცალნათ გაზაფხულამდინ, მანამ ძუძუს გავაშვებინებდი პაწიას, მაგრამ ვერას გაგხდი; ბევრიცა მცემეს და ისე გამამადეს. წილები მეწვის, ქალბატონო! არ ვიცი, რას აქმევენ, რით უნდა გამოზარდონ? მინ იცის, მოკვდა კიდევ ის უბედური. ღარეჯამ ხმა მალღიე მოართო ტირილი. მეგობარ ნუგეშის-საცემლად ხელი დაუჭირა ღარეჯას და თითონაც ტირილი დაიწყო.

— რატო არ უჩივლე, სოფელშიაც ხომ გყავთ სუღიები, განა იქ სამართალი არ არის?

— რა სუღიები, რის სამართალი, ჩემო ქალბატონო!...

— მო, ჩემთვისაც რომ წაერთმიათ ჩემი პატარა გოგო! მერე იცი, რას ვიზამდი? ჩემის კბილებით დაფ-

ლისისა და ბათუმის შუა მატარებელი უკვე დადისო, მხოლოდ სიხის-ძირთან ერთი ვერსის მანძილზე უნდა ჩამოხდნ ხოლმე პასაჟირებო.

მეარღობი.

† უწყალო სიკვდილმა ამ დღეებში კიდევ მოგვტაცა ერთი ნორჩი, მაგრამ ჩვენი ეკლიანის ცხოვრებისთვის თითქმის მომზადებული ძალი. აგვისტოს 10 აბას-თუმანში გადაიცილა ტენის აკის ანთებით მუთისის გიმნაზიის მეშვიდე კლასის მოსწავლე 18 წლის ყმაწვილი იასონ იოსების-ძე წერეთელი. განსვენებულს ამ წლის იანვარში ფილტვი ასტუკდა. მქიმებმა აბას-თუმანში ზაფხულის გატარება ურჩიეს და იელისის 5 კიდევ გაისტუმრეს. იქ შესახედავად თითქმის მრთელი და ჯანიანი იასონი ერთის თვის შემდეგ, აგვისტოს 2, უბედური ახალგაზდა, ნათესავებს და მახლობლებს მოშორებული, გაცივდა შემთხვევით და ერთის კვირის შემდეგ გათავდა კიდევ. განსვენებულმა საქებურად გაათავა სწავლა მუთისის სასულიერო სასწავლებელში და გიმნაზიაშიაც საქებურად სწავლობდა. თავის კეთილი ხასიათისა და ნიჭიერების წყალობით განსვენებული ამ ათი წლის განმავლობაში ითვლებოდა სიმართლის-მოყვარედ, უგულისთადეს ამხანაგად და უკეთეს მოსწავლედ. საუკუნოდ იყოს ხსენება შენი, ქვეყნისთვის უდროვოდ დაკარგულო, უბედურო ახალგაზდა!

საბულისხმიეროდ.

ზაც. «ძველი» დაბეჭდილია პატარა საჭელეტონო შენიშვნა ჩვენ სამსჯავროებზე, რომელშიაც ერთი ღრმად საწყენი ჭაქტია მოყვანილი.

მრთს საზოგადოებაში ლაპარაკი ჩამოვარდა — ამბობს მეჭელეტონე, პატ-

წიწილი ყველასა. როგორ დაანებე. რატო ზედ არ შეაკვდი. არა, წადი, ჩქარა წადი შენს სახლში, — ალტაცებით ეუბნებოდა ყმაწვილი, გამოუცდელი დედა, — ძალით წაართვი შენი შეილი იმ მტარვალებს და ძუძუ ჩაუდე — მშვიერი მოკვდება. ჩქარა წადი. იმისთვის ხომ ძიძას არავენ დაიჭრს! წადი, ჩქარა, წადი.

— საით წავიდე, გენაცვალოს ჩემი თვალები: გზა მე არ ვიცი და კვალი. ძალიაქი დილია. სად მივავნო ჩემ მომყვანს, სად მოვძებნო მგზავრი, რომ შინამდინ მიმიყვანოს?

— მო, ღმერთო ჩემო, რა საშინელებას! მამ პატარა სიმშლით უნდა მოკვდეს.

— სიმშლით რად მოკვდება, ენაცვალოს დიდი-დედის თვალები, — სიხარულით შემოვარდა მეგობარს დედამთილი. აი, ისეთი ძიძა მიმიყვანია, პირზე სამოთხე გადასდის... მა, ეს რა ამბავია: რად გიტყვია, ქალო! ამან შეგაწუხა განა? ბადი, გადი, თორემ ბიჭებს გაცემინებ.

კოვის უკანასკნელ მოწინავე წერილზე, რომელშიაც იგი სენატს მმართველობის წინააღმდეგ დაწესებულებას ეძახის და რომელსაც აბრალებს, რომ ვითომ იგი სახელმწიფო ინტერესების წინააღმდეგ მიდის და სხვა-დასხვა გვარ რევოლიუციურ ძალას ეხმარება. შემდეგ ბაასი ჩვენს სამსჯავროსა და სამართალს შეეხა. ბაასში ჩაერთა სხვათა შორის ერთი თვალსაჩინო ადგილის პატრონი პირი საზოგადოებრივი კრებულისა და პატივისცემის ღირსმა მოსამართლემ შემდეგი სიტყვა სთქვა:

— ძველადისთვის სამართალი კი არა, საღრჩობელაა საჭირო!...

ამას ამბობს ის კაცი, რომელიც ათი წელიწადი მეტია სამართალს აწარმოებს და სამსჯავროს განაგებს.

— აქ ყველა ავაზაკია — განაგრძობთ მან — დაწყობილი აზნაური-დამ გლენხამდე (აზრი ეს იყო, იქნება სიტყვები კი სხვა იყო). მათთვის ჯერ ადრე რომ ჩვენი ახალი სამსჯავრო ექმნებოდა.

ამ გვარ ჭრახვებს ჩვენის აზრით, სრულიად განმარტება აღარ ექირეება; თვითაც საკმაოდ ღალატებენ, რა წყაროდამ წარმოდინდებიან იგინი. ამიტომ ვაზ. «ძველი» მსჯელობას ამ გვარ უსაფუძვლოდ წამოსროლილის სიტყვების წინააღმდეგ ჩვენ აღარ გავყვებით. ჩვენ სრულიად ვეთანხმებით გაზეთს, რომ ძველადის ქრისტიანე ხალხის გაჭყუებულად დასახვა დიდი უსამართლობაა. რომ ხალხი, გლენობა, ყველგან დასაველეთ მეროპაშიც, რუსეთშიც, და საქართველოშიც გონებითა და განათლებით ერთი-ერთმანეთზე მაღლა არა დგას (თუ მუშებს და ჭაბრიკის ხალხს არ მივიღებთ მხედველობაში) რომ მეტის მეტი იქნება ვუწოდოთ ველური და გარეული იმ ხალხს, რომელმაც 14 საუკუნეზე მეტი იბრძოლა სარწმუნოებისა და დამოუკიდებლობისათვის,

— დედა, მოიცა... ცოდვია... შეილი წაურთმევიათ...

— როგორ თუ ცოდვია? შენ ახალ დაწოლილს ამის მიზეზით რომ დაგე-მართოს რამე, მერე ცოცხალი გადა-მირჩება! წადი მეტქი, გეუბნები, აღარ მინდა დავინახო შენი დაშხამული პირისახე.

— არა, ღარეჯო, აქ მოდი, მინდა გთხოვო რამე... შევედრები არ დასწყევლო ჩემი პატარა გოგო... მს შენსას ჩემ სახსოვრად შეუწახე. საჩქაროდ წაიძრო მეგობარ ხელიდგან ძვირფასი ბეჭედი და ჩუმად გადასცა ძიძას. აი ბზის ფულიც. ჩქარა წადი. მართოდ გაიქცე. მგზავრი რად გინდა! ბამწარებულ მშობელს მგლებიც კი გზას დაგიკლიან. ჩქარა. წადი, — მიხედვე, სიმშლიისგან დაიხსენ, შენი გოგოს ჩხვეილი ყურში მიდგას და ჩემ გოგოს მავიწყებს...

კვ. გაბაშვილისა.

რომელმაც რუსეთი ამსჯობინა სპარსეთს და მსმალეთს თავისთვის საფარველისა და საეანეს ძებნის დროს.

ამ ხალხისთვის აღრეა მსჯავრი სამართლიანი და სწრაფი! სადღა აქეთ ამის მთქმელს ვაჭებატონებს ლოლიკა?.. ამბობს «ავეკანი».

«ხალხი უკმაყოფილოდ არის სასამართლოებზე, — განაგრძობს «ავეკანი» მოსპეთ ამის მიზეზი!.. მაშორეთ ხალხს მისი ტყავის გამძრობელი წერილი აღვოკატობა და მაშინ დაინახეთ აღრეა, თუ არა სამართალი გარეული ხალხისათვის! მიეცით ხალხს ისეთი მსაჯულნი, რომელნიც სიყვარულით უცქეროდნენ მას, პატივსაც სცემდნენ მის წაწმენას და არ შეურაცხყოფდნენ მის აწმეულს და, თუ მაშინ სთქვას ვინმემ, ჩვენ არ გვინდა სამართალიო, მაშინ მეც თანახმა ვიქნები თქვენი, რომ იმათთვის საჭიროა საღრობელა». („Кавк.“ 1884 № 188).

მართალს ამბობს «ავეკანი», რომ მოსამართლემ და მსაჯულებმა არც ზნე და ჩვეულება იციან იმ ხალხისა, რომელსაც ასამართლებენ, არც ენა, არც ერთი და არც მეორე და ამ გვარ გარემოებათა შორის ეს პირნი ან რა მოსამართლენი უნდა იყვნენ, ან რა მსაჯულნი.

ღილ, მართალს ამბობს და კარგაც შერება, რომ ამას თავად ამბობს. «ავეკანს» ამისათვის არაფერ არას დასწამებს, ისე, როგორც პატკოვს არას არ დასწამებენ, როცა იგი სენატს, პირველს დეპარტამენტს, ესაყვედურება, მთავრობის ოპოზიციაში რადა დგებარა.

„დროების“ კორექტორებისათვის

სოფ. შუბრა, (რუს.). წელს უფრო მეტი ხალხი იყო შუბრაში წყლებზე, ვიდრე უწინ ყოფილა. აქ შეველა თემის წარმომადგენელს ნახევდით: აფხაზს, მეგრელს, გურულს და იმერლებს ხომ, რასაკვირველია. სულ შუბრას მოსულთ რიცხვი 500-მდე იქნებოდა. სამინელი სიძვირე იყო სახლებისა. ზოგან თითო ოთახში 7 და 8 კაცი იყო ერთად მოთავსებული. იმის მაგიერ, რომ აქ სახლებს უმატებდნენ და ან ახლებს აშენებდნენ, აქაურები დაძველებულენსაც აღარ ახლებდნენ. შუბრა და ურიგო დახურულს ოთახში 12 და 14 მან. ითხოვენ. ხორაგელის სიძვირეც დიდი იყო. ცხერის ხორცის მეტს ვერას იშოვიდით. ძროხის ხორცის ხსენებაც არ იყო. მამომცხვარი პური ძალიან ძვირად იყიდებოდა. რაჭველს ხალხს სრულიად არ ენერხება ვაჭრობა. ცხენისთვის ბალახსა და შემას ძლიერს ვშოულობდით.

თვით წყლები და აუზები ხომ ძალიან ცუდს მდგომარეობაში იმყოფება. ისეთი ბილიკებია წყლებზემდე გასავლელი, რომ ჩერქეზების წრიავებით თუ ახვალ, თორემ ისე ძნელია. თითო აუზში ორი ვედრო

წყალი ძლიერს ჩადის. ამას გარდა, ერთი დასაჯდომი ალაგი არსად არ მოიპოვება. შუბლს ვინ დაიშურებდა, ყველა ამისათვის რომ გამკეთებელი იყოს სადმე. თუმცა შუბრა დ. მნიდამ 13 ვერსზეა, მაგრამ აქ ლოქტორი მთელი ორის თვის განმავლობაში კაჭანებათაც არ გვინახავს. მნის ლოქტორი ერთხელ იყო მხოლოდ და მაშინაც გზად გამოიარა.

შუბრაში ასოც მოსახლემდე იქნება და ამათ ბედზე ერთი ისეთი კაცი არ არის, რომ ან დარიგება შეეძლოს მათი, ან რიგიან გზაზე დაყენება. სასოფლო სკოლა თუმცა აქეთ, მაგრამ საოფლიდამ ექვს ვერსზე არის, ისე რომ არც ერთი აქაური ბავშვი სკოლაში არა სწავლობს. ცხადია, რომ ამ გვარ გარემოებათა შორის ხალხის გონებრივი მდგომარეობა მალალ ხარისხზე ვერ იდგება. ამისაგამო მრავალი ცრუმორწმუნობაა აქ გავრცელებული. სხვათა შორის, უქმეები იციან აქ ყოველ ახალ მთავრის დროს, რომელსაც შესთხოვენ თავიანთ მამულების გადარჩენას სეტყვისაგან. შმეტკრებისაგანვე წარმოსდგება, რომ ხალხმა არ იცის რიგიანად მოხმარება სამკურნალო წყლებისა: ავადმყოფებს ხშირად მომატებულად ასმევენ რკინის წყალს და ეს გარემოება ბევრჯელ აწებთ ხოლმე. ამას გარდა, აქ არის მქავე სასუნებელი ადგილი, საიდანაც საშინელი ცხარე სუნი ამოდის. ხალხი დარწმუნებულია, რომ ეს სუნი კარგია ზოგიერთ ავადმყოფისათვისაო, მაგრამ ბევრზე ისე ძლიერად მოქმედობს, რომ დაბნედავს ხოლმე და მოჰკლავს.

ამ სახით, ყველა უწესობა მოისპობოდა და აქაური ადგილები სამოთხედ გადაიქცეოდნენ, რომ ხალხი ცოტა ოდნად მაინც გამოვიდოდნენ უმეცრებიდამ, გამოჩნდებოდნენ მისი გულშემმატკივარნი და იზრუნებდნენ განათლების გავრცელებისათვის.

წერილი რედაქციისადმი.

ბ. რედაქტორო!

ამას წინადა თქვენს გაზეთში იყო დაბეჭდილი კორესპონდენცია ზურიილამ, რომელშიაც, სხვათა შორის, ავტორი მოუთხრობდა მკითხველს საზოგადოებას ჩემს ვითომ უკანონო მოქმედების ამბავს. საჭიროდ ვსთვლი ქვემარტების აღსადგენად მოკლედ მოგახსენოთ საქმის გარემოება: გასული თვის ერთ დღეს მე, როგორც სამსაჯულო პრისტავს, მომმართეს გარდაცვალებული მაქსიმელ ჩიჩუას ობლები ავეუწებმა: ალექსანდრე თოდრაძემ და მარინე ნიკოლაშვილის ასულმა, აგრეთვე მათმა მახლობელმა ნათესავმა მიხეილ სურგულაძემ წერილობითი განცხადებით, რათა დამეღვა „არესტი“ ძვირფასს ტანისამოსზე ერთი აზნაურის ქალისა, მართა ჯღენტიისა, რომელსაც ჰქონდა მიბარებუ

ლი მოხსენებული ტანისამოსი შესაკრავად კნენა ძონა ნაკაშიძესთან, და ამასთანავე განაცხადეს, რომ არავითარი სხვა გზით ფულის აღება არ შეიძლება ამ მოვალისაგან, რადგან უკანასკნელ დროში მოვალემ ყოველივე თავის ქონება ფულად აქცია და ფული სადა აქვს, არაფერ იცისო. თუმცა გადასადგენი ფული სულ 18 მან. იყო, მაგრამ საწყალი და უქირისუფლო ობლებისათვის, რომლებიც სხვა ყოველივე მატერიალურ ღონისძიებას მოკლებულნი არიან, კარგი რამ არის ესეც. მით უფრო კანონიერი და წესიერი იყო ამ შემთხვევაში მათი თხოვნის დაუყოვნებლივ აღსრულება, რომ მოვალე სრულებით ღარიბი არა ყოფილა, და უმაწვილები კი სხვის სარჩენად არიან გამხდარნი. ამის გამო, მე მაშინვე წავვედი „არესტის“ დასადებად ამ შესაკრავ ტანისამოსზე; მაგრამ წინდაწინ გაეუგზანენ აღნიშნულ მკერვალ ქალს. ნაკაშიძისას ორი კაცი ალექსანდრე თოდრაძე და სტეფანე ძუაბაძე დასაკითხველად, რომ მე მივალ მასთან არესტის დასადებად. ამ გვარად, როგორც ჰხედავთ, იმან წინდაწინ კარგად იცოდა ჩემი სურვილი იქ მისვლისა, ამიტომ მისვლის დროსაც დახვდა სრულებით მზად; არესტის შემდეგ მე მიწოდდა ჩამებარებინა ის ტანისამოსი მისთვისვე მოვალისაგან ფულის გადახდადის, მაგრამ, რადგან თვითონ არ ჩაიბარა და არც სხვას მისცა ჩასაბარებლად, მე საჭიროდ დავინახე, რომ იქ ახლო მყოფი პოლიციის პრისტავი მომეწოდებინა, რის შემდეგაც ისიც (ქალი) დათანხმდა სხვა პირზე ტანისამოსის ჩაბარებაზე. სხვა აქ არავითარი არც წინააღმდეგობა ყოფილა, არც სხვა რამე.

დაგშობი თქვენი პატივისმცემელი ოზურგეთის ს. პ—ვი ი. თა—შვილი. ქ. ოზურგეთი. აგვისტოს 18.

უცხოეთი.

საზრანავითისა და ჩინეთის საქმე. შანხაიდგან პეტერბურგში მოსვლიათ ტელეგრამა, რომელიც ოფიციალურად იუწყება, რომ ჩინეთის მმართველობა ჩუჩეუს ზარბაზნების დაშენას ომის გამოცხადებად სთვლის, ტიანძინის ხელ-შეკრულება გაუქმებულია და მიანია და თავის თავსაც სრულიად თავისუფლად ჰხადის ყველაფერში.

სხვა ტელეგრამებიდგან კიდევ ვტყობილობთ, რომ პანტონში აღუკრძალავთ ღამე მდინარეზედ სიარული და ვაჭრობაც შეჩერებულია თურმე. იმავე ტელეგრამების სიტყვით, ჩრდილოეთ ჩინეთშიც ძლიერ თურმე ემზადებიან ომისთვის. ზარბაზნებით თურმე ამგრებენ ციხეებს იმ მხრივ, საიდანაც საფრანგეთის ფლოტს მოელოიან.

ბერლინში მოსულა ამბავი, რომ ეხლა პეკინში მშვიდობიანობის მომხრე დასიც კი აღარ ვწინააღმდეგებამოს და თხოულობს მმართველობისაგან — ენერგიულად დაუხვდეს ჭრანტუზებს.

ამასთანავე ზონკონგიდგან იწერიებიან, რომ ისე განარისხა ჩინელები ჭრანტუზების წინააღმდეგ ჩუჩეუს დანგრევის ამბავმა, რომ მთავრობას ველარა გაუწყვიარაო. მღელვარება საშიშარ წერტილამდის მივიდაო, — იწერებიან იქიდან, — რამდენიმე შემთხვევა კიდევ იყო, რომ უცხო ქვეყნელებს თავს დაესხნენ. ტონკინის სამზღვარზედ სამს ადგილას სდგას ჯარი და ბძანებას ელის ტონკინში შესვლისას. შიქრობენ, რომ ჭრანტუზები ბაკინგთან დახვდებიან ჩინელებს.

გერმანია. „მოსკოვის უწყებების სიტყვით, აგვისტოს 26-ს კელნურს გასეთს შემდეგი ტელეგრამა მიუღია ბერლინიდან: „საფრანგეთის ელჩი, ბარონი კურსელი დღეს დროით ძარკონში წავიდა თავ. ბისმარკთან. ამ წასვლის აზრი ამკარაა: საქმე შეეხება საფრანგეთისა და ჩინეთის შორის ჩამოვარდნილს განხეთქილებას, და, უეჭველია, საფრანგეთის მმართველობას ენდომება იმის გაგება, თუ როგორ შეხვდავს გერმანია ამ თავისუბურს ომს. ამბობენ, ვითომც გერმანიას შუაკაცობის წინადადება მიეცეს საფრანგეთისთვის, ფრიად ზრდილობიანად კი. თუ ეს ამბავი მართალი გამოდგა, მაშინ საფრანგეთი ამ წინადადებას ისე უნდა უყურებდეს, როგორც „კეთილ განზრახვათ“ პატიოსანი დალაღისასა“. გერმანიას იმოდენა საქმე აქვს ჩინეთში, რომ მარტო ეკონომიურ მოსაზრებათა გამო უნდა ეცადოს თავი ბისმარკი მშვიდობიანად მოარიგოს საფრანგეთი და ჩინეთი. გერმანია სწორედ ის სახელმწიფოა, რომლის რჩევასაც უფრო მიიღებენ ჩინეთის სახელმწიფო მოღვაწენი, ვიდრესხვა რომელიმე სახელმწიფოსას. ჩვენ აქამდინ საუკეთესო განწყობილება გვაქვს ჩინეთთან“.

ტელეგრამები

(„ჩრდილოეთის სააგენტოსა“)

აგვისტოს 24-ს

სუაიმი. აჯანყებულები იერიშით მივიდენ კასადაზე, მაგრამ უკუ აქციეს.

ვაშინგტონი. მოკვდა ჭინანსთა მინისტრი ჭოლგერი.

აგვისტოს 25-ს.

პეტერბურგი. 1881 წლის, აგვისტოს 14 დებელების მოქმედება სახელმწიფო წესიერებისა და საზოგადოებრივის მშვიდობიანობის დასაცველად გაგრძელებულ იქმნა სამის წლობით შემდეგს გუ-

ბერნიებში: პეტერბურგისა, მოსკოვისა, ხარკოვისა, პოდლასკისა, კიევისა, ვოლინსკისა, პოდოლსკისა, ხერსონისა და ბესარაბიისაში, შემდეგ მაზრებში: სიმფეროპოლისა, ევპატორიისა, იალტისა და თეოდოსიისაში; შემდეგ ქალაქებში; ბერდიანსკში, სარატოვში მაზრითურთ, დონის როსტოვში, მარიუპოლში; ოდესის, ტაგანროვის; კერჩენიკოლსკის და სევასტოპოლის საოლქოში და ნიკოლაევის სამხედრო საგუბერნატოროში; 1883 წ. აგვისტოს 27 უმაღლესის ბრძანებით დადგენილის დებულების მოქმედება აწინდელ წეს-წყობილების მეტის ძალით დასაცვლად გავრცელდა ერთი წლით კიდევ; მხოლოდ იმ ადგილებში; რომელნიც ამ დებულებათ არ ექვემდებარებიან, იმოქმედებს 28—31 მეხლი დებულებისა სახემწიფო წესიერებისა და საზოგადოებრივის მშვიდობიანობის დაცვის შესახებ.

რ.მ.ი. გუშინ დახდა ავად ხოლერით 253 კაცი, მოკვდა 104; მარტო ნეპოლში ავად განდა 136, მოკვდა 62 სული.

პარიში. განუზრახავთ პერილის ურეს გარშემორტყმა.

ცნობანი

მაზანდა

ხოზაგისა, რომელიც იყიდება თბილისის ბაზრებში, ღუქნებში და ხელდახელ 16 აგვისტოდამ 1 სექტემბრამდე 1884 წ.

გამომცხვარი ზური რუ-სეთის ფუქვალისა — 1 გირ. 5 კ.
 აჭურის ფუქვალისა: პირველის ხარისხისა — 1 გ. 2 1/2
 მეორისა — 1 გ. 2 კ.

იმავე ფუქვალ. თორხეში გამომცხვარი:
 პირველი ხარისხისა — 1 გ. 4 1/2
 მეორისა — 1 გ. 3 კ.
 მესამისა — 1 გ. 2

ჯვარის-მამი ზური:

პირველი ხარის. ღავაში 1 გ. 4 1/2
 მეორის ხარის. ღავაში 1 გ. 3 1/2
 მესამისა — 1 გ. 3 კ.

ძროხის ხორცი:

პირველის ხარისხისა — 1 გ. 7 კ.
 მეორისა — 1 გ. 6 კ.
 სუკი . . . — 1 გ. 14 კ.
 ცხვრის ხორცი — 1 გ. 7 კ.

ღორის ხორცი:

პირველის ხარისხისა — 1 გ. — კ.
 მეორისა — 1 გ. — კ.

რკინის ზუა

თბილისიდან ქუთაისისკენ მიდის 8 საათზედ და 31 წამ. დილით

თბილისიდან მარტო საშურადმი 3 საათ. და 11 წამ. შუადღის უკან.

თბილისიდან ბაქოსკენ

10 საათზედ და 45 წამ. დილით. (სამშაბათობათ სანქცარო 10 ს. 58 წ. დამ.)

ქუთაისიდან თბილისისკენ

12 საათ. და 25 წამ. შუადღ. უკან.

ქუთაისიდან ბათუმისა და ფოთისკენ

5 საათზედ და 20 წამ. შუადღის უკან.

ბათუმიდან თბილისისკენ

8 საათ. დილით.

ფოთიდან თბილისისკენ

8 საათ. და 45 წამ. დილით.

ფოთიდან ბათუმიდან მომავალი თბილისში შემოდის

10 საათზედ და 25 წამ. ღამით.

მარტო საშურიდან მომავალი თბილისში შემოდის

8 საათზედ დილით

ბაქოდან მომავალი შემოდის თბილისში

2 საათ. და 30 წამ. შუადღის უკან.

(პარასკევობათ სანქცარო 7 ს. 53 წ. დილ.)

განცხადებანი

LA VÉRITABLE SALSEPAREILLE COLBERT

(ნამდვილი სალსეპარილი)

არჩენს სისხლის ყოველსავე უწინდურებას და ავადყოფობას. უთხილით მიმბაძავთ. მტიკეტზე უნდა იყოს წითლად მოწერილი J. PLATEAU. ჭაბრიკის ნიშანი წარდგენილია. რომ არ მოსტყუდეთ, მიმართეთ უფრო ს. ზურიკოვს და შახპარონიანს. (8-3)

პანსიონი ა. მიჩაშვილისა.

ზაღვიდა მლიზვეტინსკის ქუჩაზედ, ტერ-საკოვის სახლებში, № 114.

მოწაფეთ მიღება სექტემბრის 1-დგან დაიწყება. (10-3)

ვის რ ა მ ი ა ნ ი

და

ბ ა ნ დ ე ბ ი ლ ი

პოემა თ. ი. შავჭავჭავაძისა

ისუიდება „წერა-კითხვის სწავლა-ღობის“ განცხადებაში, სადა უფროსად „ივერის“ რედაქციას. (სამონსონოვის ქუჩა, ნაზაროვის სახლი 1-ლი გიმნაზიის უკან.)

ფასი „კისკამიანისა“ 1 მან. 50 კ. გავაყენით — 1 მან. 70 კ.

„განდევნილისა“ — 15 კ. გავაყენით — 20 კ.

წიგნის მღაზიებს ნაკლებად დაუთმობათ. (10-4)

თბილისიდან მარტო საშურადმი 3 საათ. და 11 წამ. შუადღის უკან.

ბიბლიოგრაფიული განცხადება

მონა პირველ-დაწყებითი მოთხოვნების ბუნების მეცნიერებრივად, შედგენილი ნაკობ ზოგებაშილისა, მეორე გამოცემა, შევსებული და შემკული სურათებით. შასი ათი შაური. მინც ერთად იყიდის ოცსა ან მეტს ცალსა, წიგნი დაეთმობა 42 კაპეკად.

დედანი ქართული წარისა, სასწავლებლებში სახმარებელი, შედგენილი მისივე, მთლად ამოითხარა ქვაზედ, იბეჭდება უკანასკნელი თაბახი და მზად იქმნება გასასყიდად პირველის აგვისტოსათვის. დედანი იპრობს: სახატავებს, ხელის სავარჯიშოებს, ქართული ასოების, ნაწილებს, მრგვალს ხელს, ორას' ედ მეტი სურათით, — მრგვალი ხელი თავში მოთავსებულია ბაღში, შემდეგ ექვს მწოლარე ხაზს შუა, ოთხს ხაზს შუა, ორს ხაზს შუა, ერთს ხაზზედ და ბოლოს უხაზოდ, — ეს პირველი განყოფილება თავდება წერილი მრგვალი და შუადა ხელით. შემდეგ არის დაბეჭდილი ნუსხური ჯერ გადაუბმელად, მერმე გადაბმით — მომსხო და წერილი ხელი. ბოლოში არის დამატება, რომელიც იპრობს თორმეტს ნიმუშს სხვა-და-სხვა ძველი საუკეთესო ნაწერებიდან გადმოღებული ხელისას. ამას გარდა დედნის დასასრულში ჩართული იქნება ვრცელი დარიგება მასწავლებელთათვის. შასი ექვსი შაური. სკოლებს და მღაზიებს დედანი დაეთმობათ ხუთ შაურად, როცა იყიდიათ ერთად ოცს ან მეტს ცალსა.

საწყობი — შრიქუროვის მღაზია, ქუკის ხიდის ყურთან. (10-7)

თბილისიდან მარტო საშურიდან მომავალი თბილისში შემოდის

ერეკლიანი

ბამოვიდა და საშიდა

მ. ჩარკვიანის და ზ. ბრიქუროვის (პაქოსის) წიგნის მღაზიებში:

რედაქტორობით

ილია ჭავჭავაძის, ალექსანდრე სარჯიშვილის და პეტ. უმიკაშვილის.

ფასი ერთი მანათი და ათი შაური. (3-2)

დაიბეჭდა და ისყიდებინა

თბილისის და ქუთაისის ყველა წიგნის მღაზიებში

ქადაგებანი

იმერეთის ვაისკოპოზის ბაბრილისა,

თქმულნი 1860—76 წლებში, ტომი პირველი, გამოცემა მესამე,

ფასი მანათ-ნახევარი

თბილისიდან ამ წიგნის დაბეჭდება შეიძლება ასე: ВЪ ТИФЛИСѢ, ВЪ ЗАКАВКАЗСКУЮ КНИЖНУЮ ТОРГОВЛЮ Зах. Петр. Грикурова. ქუთაისიდან — იმერეთის ეპისკოპოზის კანცელარიიდან. (10-5)

არჩაშენისეულ ქარვასლაში

სასახლის ქუჩაზედ, იძლევა ქირით მღაზიები, სადგურები განტორებისა, სავაჭრო სახლებისა და საწყობებისათვის. პირობების შეტუობა შეიძლება ქარვასლის კანტორაში. (25-22)